

Aan: Paul Tang
Van: Themagroep Energie van PvdA Duurzaam
Betreft: Gesprek op 19 september 2016
Vragen themagroep met reacties van Erik Hormes

Inleiding

Op 7 april 2015 hebben we gesproken over de Energie Unie (energiezekerheid, integratie binnen de EU van de energiemarkten, ETS) en over de rol van verschillende politieke stromingen binnen het EP. Zie bijgevoegd verslag. Je pleitte onder andere voor het steeds werken aan een breed draagvlak; ook met producenten. Sindsdien heeft de Europese Commissie aan de vooravond van “Parijs” de “State of the Energy Union 2015” (zie http://ec.europa.eu/priorities/energy-union-and-climate/state-energy-union_nl) gepubliceerd en, ruim een half jaar later, een voorstel voor een pakket maatregelen “om de overgang naar een koolstofarme economie in alle sectoren in Europa te versnellen” (zie http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-2545_en.htm). Verder hebben wij van de themagroep onze ideeën over belasting op CO₂-uitstoot en andere onderwerpen verder ontwikkeld en neergelegd in een concept voor de energieparagraaf van het 2^e Kamerverkiezingsprogramma. Bovendien hebben we op de politieke ledenraad van juni twee moties ingediend (zie bijlagen). In de ene pleiten we voor het creëren van nieuwe banen door een rigoureuze omslag , onder andere in de procesindustrie, naar een duurzame energie- en grondstoffeneconomie (aangenomen); in de andere voor een voortrekkersrol van “welwillende lidstaten” onder meer bij invoering van een bodemprijs voor CO₂-uitstoot (niet door naar ledenraad wegens onvoldoende ondersteuning).

1 Energie-unie algemeen

De “State of the Energy Union 2015” geeft de indruk dat de Energie Unie wel op gang gekomen is, maar te traag. De Commissie lijkt de lidstaten flink achter de broek te zitten. Maar het is niet duidelijk in hoeverre die zich daar wat van aantrekken. Het lijkt wel alsof lidstaten zich in toenemende mate niks aantrekken van afgesproken regels: zie begrotingsafspraken, redding banken, afspraken asielbeleid en klimaatafspraken. Hoe moet in dat licht de governance van de Energie Unie er uit zien? Graag horen we van jou, Paul, hoe je aankijkt tegen de voortgang van de Energie-unie: de rol van de Commissie, het EP (in het bijzonder “onze” fractie), de lidstaten, de mate waarin een voortrekkersrol van welwillende lidstaten zinvol kan zijn. Heeft “Parijs” voor een versnelling gezorgd? Is men bereid de in 2014 (2015?) geformuleerde doeleinden voor 2030 aan te scherpen?

EH: aansprakelijkheid van lidstaten is belangrijk. De Commissie moet daardoor toezicht houden op doelstellingen op lidstatenniveau, zodat er bij inbreuk een procedure tegen een land gestart kan worden. Parijs was een succes omdat we enkele van onze Europese doelen naar wereldniveau hebben getild. Maar de echte versnelling komt niet van Parijs, immers die afspraken daar zijn pas voor na 2020.

2 Energiezekerheid

Verzet Nederland zich nog steeds tegen het gezamenlijk inkopen van aardgas gezamenlijk in te kopen toegenomen? Steunt de 2^e Kamerfractie dat beleid? Wat is jullie standpunt?

EH: Onze politieke fractie (S&D) is voorstander van gezamenlijke gasinkoop van derde landen. Als PvdA-delegatie zien we ook de voordelen van gezamenlijke inkoop.

3 Europese energiemarkt

Destijds heb je ons enig voorbeelden gegeven van gebreken van de Europese energiemarkt, mede door tegenwerking van nationale overheden. Is Duitsland ondertussen wel bereid Deense windstroom op zijn net toe te laten? Zit er schot in de plannen voor de elektriciteitsverbindingen tussen Nederland en België, alsmede tussen Spanje en Frankrijk? Is het investeringsbudget van Juncker adequaat voor zulke projecten?

EH: dat zijn twee opdrachten: 1) nationale regelgeving die landen verhindert energie te exporteren en 2) het doen van grensoverschrijdende investeringen. Ik ken persoonlijk niet de grensoverschrijdende kwesties van geval tot geval maar we zullen het Duits-Deense geval bekijken voor de bijeenkomst. Het Juncker-fonds is zeker geschikt voor energie-infrastructuur. Maar naast de leningen uit dit fonds bestaan er ook directe manieren van financiering, zoals subsidies onder de connecting Europe facility. De Commissie heeft onlangs een call gedaan om de 600mln die onder dit fonds beschikbaar is in te zetten voor grensoverschrijdende energieprojecten.

4 ETS, nationale bodemprijs en omslag in energie-intensieve industrie

4.1 Zit er schot in de versterking van het ETS, bijvoorbeeld met de volgende maatregelen (uit: 'Naar een klimaatneutrale energievoorziening', aanbevelingen van de Bezinningsgroep Energie):

- verlaging van het CO₂-plafond met 3% per jaar i.p.v. de huidige 2,2% per jaar;
- introductie van een bodemprijs voor CO₂ van €25 in 2020, €50 in 2030;
- verhoging van het percentage te veilen rechten van circa 50% nu naar 100% in 2030;
- scheiding in het ETS van industrie en elektriciteitsproductie;
- verwijdering uit het totale emissiebudget van de emissierechten die vrijkomen als gevolg van subsidies voor hernieuwbare energie en de CO₂-emissie-eisen voor elektriciteitscentrales
- aanpassing ETS voor toepassing van "negatieve emissies".

Dit onderwerp is cruciaal, aangezien vele publicaties een hoge CO₂-prijs als essentiële randvoorwaarde voor het slagen van het klimaatbeleid aanmerken, terwijl met de huidige voorgestelde ETS-wijzigingen een acceptabele prijs niet voor 2035 voorzien is (zie bijv. Energievisie 2035 Natuur en Milieu, pag. 17 en http://www.fluxenergie.nl/wp-content/uploads/2016/07/Open-Letter_DEVE_EUETS_FINAL_English.pdf)

4.2 Wat vind je van ons pleidooi "om te bevorderen dat Nederland, net als het VK en andere vooruitstrevende lidstaten, een minimumprijs van minstens € 30 voor CO₂ invoert en benadeelde bedrijven compenseert met vermindering van lasten op arbeid."?

4.3 Wordt het niet tijd om, naast dit prijsmechanisme, andere maatregelen (innovatie-subsidies, financiering voor proeffabrieken enz.) in te zetten om daarmee een industriepolitiek te ontwikkelen om de oude industrie gebaseerd op fossiele grondstoffen om te bouwen naar één gebaseerd op duurzame energie en grondstoffen?

EH: Het ETS wordt op dit moment herzien in de milieucommissie. Ook op dit onderwerp proberen we op een later moment met een update te komen. Voor nu vind Paul een combinatie van het grondig hervormen van ETS en het compenseren van benadeelde bedrijven is zeker interessant. We kunnen er niet omheen de prijs te verhogen. En naast het prijsmechanisme zijn er zeker andere instrumenten denkbaar, zoals het gelijktijdig goedkoper maken van schone energie en duurder maken van vervuilende energie. Andere zaken die Paul in Europa nu promoot zijn duurzaam beleggen (ook van bv pensioenfondsen), eerlijk uitstoottesten voor auto's en de afschaf van fossiele subsidies.

5 Transportsector, bosbouw en landbouw

De Commissie heeft nu ook plannen ontwikkeld voor de niet-ETS sectoren. De plannen voor de transportsector lijken heel serieus en breed opgezet. Meerdere Commissarissen zijn er bij betrokken. Het voorstel "to integrate the land use sector into the EU 2030 Climate and Energy Framework" lijkt echter alleen gericht op de bosbouw sector. De Commissaris voor "Landbouw en plattelandsontwikkeling" lijkt er niet bij betrokken. Gaat de Commissie ook nog pogingen doen om de broeikasgasuitstoot door veeteelt aan te pakken?

EH: De landbouwlobby is zeer goed georganiseerd, dus inspanningen in die richting stuiten op weerstand. Daarom gaat dit moeizaam. Daarbij zijn sommige processen, zoals de ontwikkeling van kunstmest, niet of nauwelijks te verduurzamen vanwege de chemische processen die ermee gemoeid zijn. De waarheid is waarschijnlijk dat de verduurzaming van de veeteelt betekent dat de voedselvoorziening flink herzien moet worden, inclusief gedragspatronen.

We kunnen nog terugkomen op de huidige stand van zaken hierop in Brussel.

BIJLAGEN

- Themagroep Energie: verslag gesprek met Paul Tang 7 april 2015
- Motie "Een half miljoen nieuwe banen voor en door nieuwe energie en grondstoffen" (4 juni 2016)
- Motie "bodemprijs CO₂ voor een beter klimaat" (4 juni 2016)